

A tápai népi együttes húsz éve

— Jófele megyek? A Juhász Gyula Művelődési Otthon kerestem — álltok meg egy kantát lóbáló asszonyt a tápai utcán.

— Az irány jó — feleli —, hanem oda hiába megy, nem talál már ott senkit.

Nem riaszt el a nyilvánvalóan jóindulatú eligazítás, benyitok a művelődési otthon tanácskozótermébe. Nem csalódom; együtt a „vezérkar”. Az együttes munkáját támogató közönségi tanács képviselőjében Csejte Istvánné vb-titkár, a közönségi földművelésügyi vezetője, Illa Mihály, a néptánc csoportot húsz esztendő óta irányító Török József tanár és felesége, az énekekkel foglalkozó Molnár Imre, a színjátékok irányítója, dr. Bárány Pál, s a művelődési otthon fiatal pedagógus-igazgatója, Zoltai Miklós.

Nagy az öröm

Nagy az örömmel: értesítették őket, hogy a Tápai Szövetkezeti Népi Együttes — 20 esztendő, eredményekben bővelkedő működéséért — megkapta a Szocialista munkáért kitüntetést, melyet a megye vezetői ünneplés keretében köztűntetés szeptember 12-én este nyújtanak át az együttes kollektívájának. Az öröm — gondolat jár: a kitüntetést húsz esztendő legkiemelkedőbb művészi produkcióival szeretnék megünnepelni. Mi kerüljön az ünnepi műsorba? ez a nagy gond most; a választás nem könnyű. A táncosoknak — az általános iskolásokból verbuválódó „kisegyüttesnek”, és a felnőttek együttesének — a Galgamenti sétáló, a német néptánc, a Kalocsai páros, a Vizslási és a Somogyi táncok közül kell választania.

Az első siker

Első nagy sikerüket természetesen a Tápai lakodalmasnak, a Sodrólónak, a helyi ihletésű koreográfiának köszönhetik: 1951-ben az országos téli falusi kulturális verseny első díjával tértek haza, s erre való tekintettel az 51-es berlini Világifjúsági Találkozóra is elkerültek a tápai táncosok, derekasan helytállva a nemzetközi vetélkedőn is. A 16 tagú mai táncos csoport törzsgárdája még apró kisiskolás korban kezdett a népi táncal ismerkedni; a „kisegyüttesből” került ki a többi között az ügyes mozgású Terhes Mária, a tv adásából ismerős Terhes Irénke, Tari Éva — a fiúk közül Ördög Sándor, Miklós Anti, Lele István és Tóth Pál. A 24 tagú „kis” együttes ma is biztos pillére a táncos-utá-

pótlásnak. A legfiatalabb tápai táncosok mellett „a népművészet mesterrel”, az Idős Ács Gyuri bácsi és felesége is a közönség elé lép 12-én. Ők mindmáig szívesen látogatják a fiatalok próbáit. Az ünnepély műsorának színvonalát, bensőségességét szeretnék emelni a 12 tagú citerazenekar tagjai is, élükön a legrégebbekkel: Kónya Györggyel, Blacsji Mihállyal és Berta Józseffel. A színjátékosok Juhász Gyula: Ilka kendője című jelenetével készülődnek; a 34 tagú énekkar, s a szólisták: Tóth Andrásné és Molnár Mihály pedig tápai népdalcsokorral, Fasang; Békét a világnak, s Csajkovszkij: Altató című művével.

A világ minden tájára

A Szegeddel határos, híres, 5000 lelket számláló Tisza-parti község népi együttesének az eltelt 20 esztendő alatt módja volt tapasztalatot cserélnie a Mojszejev-együttesrel, s cseh, román, bolgár népi együtteseket látott rendre vendégül, akik a világ minden tájára elvitték híret ennek az etnikailag sajátos arculatú, sokáig befelé élő falunak.

Sok víz lefolyt a Tiszán, mire mindez végbemehetett. Nagy út vezetett Ács Gyuri bácsiék Tisza-parti vendéglőjének padlójától a VIT pódiumáig...

Erről a színes, mozgalmas, változatos, sikereiben bővelkedő útról vall majd az együttes szeptember 12-én — dallal, táncal, zenével — a nép elévülhetetlen ragyogású művészetének bűbajos nyelvén.

Dér Endre

FELNŐTTEKNEK fiatalokról

Szeptember

Az egyik dunántúli költőnek kedves írását olvastam a minap a hegyvidéki ösről, s ennek az első mondata így kezdődik: „Szeresetek a szeptembereket!” Furcsa, de mégis érdekes mondat. Érdekes, mert való igazság, hogy mi a szeptemberi csöndben általában szomorúságot érzünk és valaminek a múlását látjuk. Egyikünk a rózsahullást bánja, másvalaki a később jövő hajnalt, a diák meg a gondtalan napok tünését. S ennyi érzés és szin, s egy-két poétai szó elég is ahhoz, hogy fájjon belé a szívünk, és ne vegyük észre a valót, a szeptemberek igazi énjét.

Pedig sok igazság van ám a költő mondatában, csak keresni kell benne a valóságot. Mélyére kell nézni az itt-ott leereszkedő szeptemberi ködnek, s a délből kristálytisztán hulló napsugárnak. Igen, ilyenkor sok-sok mindent észrevesz az ember. Meglátja, hogy mennyire mások a távlatok, s a viszonylatok a valóságban, mint az érzelmei ködén. A felperzselt nyári park után nemcsak a lombok lesznek szebbek, hanem a célok is. Hát van annál szebb, mint amikor érik a gyümölcs, duzzad a gerezd és forni kezd a must? Van-e annál csodásabb, mint amidőn érni és teljesedni kezd az élet, s a gyümölcsösök kertek lugasaiban mutatkozik az emberi munka? Hát nem gyönyörű az, mikor a tüzet hányó vonat a nagy távolság után a végállomásra ér, megáll, és nyugalmat méltóságával pipálja a füstöt? Mögötte ezer mér-

földes úti s lám, célba ért. Ilyen a szeptember is! A rohanó nyár tüzes vonata megpihen, valaki csöndre, komolyságra int bennünk, s mi elővesszük lassan a könyveket, kedvesen visszamosolygunk a nyárra és olvasni kezdünk. Örülünk, mert megcírógat bennünket a fény, és érezzük, hogy most már valami komoly dolog következik, s hogy a szeptemberi csönd jóval nagyszerűbb, mint a rikoltó hangú nyár.

Szeptember — ez a gondolatok ideje. Ráérünk körülnézni, sok-sok mindennel személtetni, mert nem új már forró sugarával a fény. S ilyenkor észreveszük azt is, hogy a jövő élet magját most vetik a földbe, hogy a szeptember nemcsak a megérkezés, hanem az induló élet kezdete is. S ha kiülünk délutánokon a gátra, s látjuk, hogy a széles földek mint nagy dongó zúg a traktor, érezzük, hogy hangja már az új élet jele. A megérett és az érendő között egymásnak a tájban, míg bőséget áraszt széles sugarával a nap, az élet törvénye ez: ha megteszi kötelességét az ember, megajándékozza őt a természet is. S e furcsa találkozáson a megérett látása adja az érendőhöz a hitet, s az emberi szíveknek az akaratot.

Én is vallom, amit a költő: Szeretni kell a szeptembereket! Kincseket hoz a nyárut annak, aki hasznos munkával tölti az időt. Az élet nagy szimbólumát adja a szeptemberi világ, az érett és érendő találkozásánál, közt az út. Olyan az iskolába járó sorsa is, mint a földbe vetett mag, amelynek érni kell. Sok-sok minden kell ahhoz, hogy megérje a gyümölcs az őst, s úgy érje meg, hogy büszke legyen munkájára a gazda. Mennyi minden kell ahhoz is, hogy az emberi szívben kiteljesedjen a tudás, s dús termést mutasson az értelem fája. Igen, igen, el kell hagyni a nyár hevét, s tisztia fejjel, higgadtan menni az úton. Most jön a kötelességek ideje, az igaz emberség tanulása, a magunkbanzés kritikája. Ez következik. Nehéz, de mégis nagyszerű. Mert az életben két dolog az igazi szép: az útnakindulás és a megérkezés. Én úgy szeretem nézni a messzire menő vonatot indulás előtt, mert valami nagyszerű erőt látok benne. S így vagyok a szeptemberi iskolakezdéssel is. Érzek benne valamit különös hangulatot, valamit szépet és felemelőt, S én azt szeretném, ha minden diáknak lenne ereje és nagyszerű akarata, mellyel — akár-

csak a vonat, mely éjen és ködön át ott zakatol a sínen — megy a cél felé biztosan, kitarot és rendületlenül. Zöldet, szabadot mutatnak ma a jelzők, kimeríthetetlen az a tudás, amerre vezetnek a sínek, amelyet az ember elérhet. Ez szeptember kincse és aranya, ez az ajándék és ez a jövő. Élni kell a lehetőséggel, s nem a nyár múlását nézni a tájban, hanem az igazi élet napjait, az útrakelés, a magvető munka örömét. S aki így indul el a szeptemberi állomásról, annak mosolygólal telik meg szíve, és boldogságot ad a szeptemberi csönd.

De szépek azért is a szeptemberek, mert ilyenkor közelebb kerül egymáshoz a család. Vége a késői kimaradásoknak, a tereferelő estéknek, mert egyre többet lesz az esti lámpafényben a gyermeknek a kezében a könyv. Most már a gyermek lesz az első. Ómiatta lesz csönd a szobában, hogy tanulni tudjon, ő kapja elsőnek a teát, hogy el ne készen, őerte fáradságot a térdre, hogy dicsérik-e őt, vagy túl gyakori lesz rá a panasz. A gyermek iránti felelősség még tisztábban kirajzolódik a szülői szívben. Nincs magyarázat és méntség, ott kell állni a gyermekek mögött, figyelni, irányítani őket, szelíden vagy kellő szigorral fogni a kezük. Velük örülni, velük szomorkodni, ha kell, akkor mosolyogni, s ha szükséges, akkor keménynek lenni. A gond és a törődés legszebb példáját kell mutatni minden szülőnek, ha azt akarja, hogy sikerüljön gyermeke útja, s széles lehetőségek nyíljanak sorsa és jövője előtt.

Szeretni kell a szeptembereket a szülőknél is. Izgalommal, de bizalommal nézni az új iskolaév elé. Várni a szépet és a jót, türellemmel és nyugalommal válni a kiteljesedést, az emberi értelem nyílását az apró gyermek lélekben. Várni és segíteni, de soha el nem felejtteni, hogy minden siker alapja a nevelői munka mellett a helyes és jó irányú szülői segítség is múlik. Csak a felelősségért magas foka biztosíthatja azt, hogy minden nehézségen és akadályon túljusson a gyermek és elérje azt az utat, azt a célt, melyet szüleivel együtt sok-sok titkos gondolatban már megálmodott...
Bánfalvi József

Lesz-e ma eső?

Az időjárás előrejelzése a tudomány legnehezebb feladatai közé tartozik, és évek óta azonban van négy olyan napja, amelyről több mint 80 százalékos biztonsággal előre meg lehet mondani, hogy csapadékban bővelkedik. Ez a négy nap: január 12 és 31, szeptember 11 és november 18. A prognózis ez esetben nem a meteorológusoktól, hanem a csillagásztól származik. Az említett napokon érkeznek ugyanis földünk légterébe azoknak a nagy meteorrajoknak porrá égett maradványai, amelyekkel bolygónk 30 nappal korábban találkozott, s a porcszemek milliódját meggyorsítják az eső- vagy hókristályok képződését. A csapadék ilyenkor az egész földre kiterjed, csupán abban a ritka esetben marad el, ha korábban nagy esőzések voltak, s kifogyott a felső légrétegek páratartalma. Magyar csillagászok a világ minden részéről beszereztek csapadéktisztítékot, s ezek azt bizonyítják, hogy a meteoros esőzések időpontja 1—2 napos eltéréssel földünk minden részén egybeesik.

Az egyik csillagászati csapadékos nap mára, szeptember 11-re várható, ekkor érnék légtérünkbe a nagy augusztusi „csillaghullás” főszereplői, a Perseida-meteorraj elégett pernyéi.

Szeptember második hétere nem ajánlatos nagyobb kirándulásokat szervezni.

Annál inkább a hónap második felére, mert jó ideig eltart, amíg a tengeri erők pótolni tudják a légkör párávesztését.

ÚJ ÉVADJÁRA KÉSZÜL AZ IRODALMI SZÍNPAD

Az új iskolaév megindulásával párhuzamosan a Faltalok Irodalmi Színpada is megkezdte felkészülését az új évadra. Igaz, még meglehetősen kezdeti stádiumban vannak, de azért nagy vonalakban már kirajzolódhat az idei programok, elképzelések kontúrjai. Az elmúlt évben a színpad utolsó előadása ugyan elmaradt — idén ezzel akarnak kezdeni —, de azért teljesítették a munkatervet: szívfonalban komoly fejlődést értek el, melynek eredménye volt a tavaszi színvonalversenyen elért feltűnő siker. Az idei év során a megkezdett úton akarnak haladni, s célkitűzésük, hogy Szeged kulturális életében jelentős, komoly szerephez jussanak. Ehhez a megfelelő gazdasági fejlesztés mellett bizonyos szerkezeti átalakításra is szükség van.

Kapcsolat a társ művészetekkel

Az irodalmi műsorok színességének fontos része a

zene, ének, sőt bizonyos esetekben a tánc. Éppen ezért az együttes vezetői szükségesnek tartják, hogy állandó kamarazenekara legyen az együttesnek, néhány énekesrel és táncossal kiegészítve. Ehhez egy állandó zenel vezetőt kellene szerzőtetni. A zenészeket, énekeseket, valamint a táncosokat a Zeneművészeti Szakiskolából, illetve a Balletiskolából verbuválnák oly módon, hogy a jövőben mint az irodalmi színpad tagjai szerepeljenek.

Technikai nehézségek

Az előadások színvonalát szinte döntő mértékben befolyásolhatja a technikai adottságok minősége. E tekintetben sajnos rosszak a körülmények. A Móra Ferenc Művelődési Otthonban, ahol az előadások és próbák folynak, csupán egy nem egészen kifogástalan háttérfüggőny és világítóberendezés található. Ez a meglehetősen kezdetleges állapot igen kétértelművé teszi az egyébként nem megvalósíthatatlan célkitűzések elérését. Módot kellene találni, hogy ezen a helyzeten, ha csak minimálisan is, de változtatni lehessen.

Közönség-és tagszervezés

Tervezik még a közönségszervezés kidolgozását, amennyiben nemcsak a középiskolákhoz, hanem az egyetemre, sőt — elsősorban a KISZ segítségével — az üzemek fiataljaihoz is el szeretnék jutni propagandájukat. Eppen ezért került előtérbe az a javaslat, hogy az együttes nevével módosítsanak: s a jövőben mint a Szegedi Irodalmi Színpad hirdetné meg az előadásokat és a felvételeket is, most már minden önmagában tehetséget érző fiatal számára.

Műsorterv

Az ilyenképpen módosult színpad műsorterve értelmé-

ben az elmúlt szezonban már próbált, de bemutatásra még nem került Örök szerelem című összeállítással kezdenének. Ezután a híres kubai költő, Nicolas Guillén verseivel lépnek a közönség elé, majd Vörösmarty emlékest szerepel a programban. Szerveznek egy modern lírai sorozatot — két estében — olyan megoldással, hogy ez különféle válogatással minden évben állandó műsorszám legyen. Végül hasonló elv alapján két klasszikus görög drámát is bemutatnának felolvasó színpadként: Aischylos Orestea, vagy a Leláncolt Prometheus című tragédiát és Sophokles Antigone-ját.

N. L.

A főutcán az autóbuszra várunk néhányan. Vasárnap délután. A hangulat ünnepi. A keskeny betonjárda ünnepelő ruhás fiatalok lépnek a kultúrház felé, néhány alacsony ház előtt, a támla nélküli lócákon öregek üldögélnek. A megállótól nem messze szelíden kanyarodik az utca. A sarok különös figura bukkan föl. Kissé bizonytalanul lépkedő, kék munkaruhás férfi, őszes hajú, nap-sütött arcú. Vállán kerékpár. Amikor közelebb ér, kiderül, volna, hogy baj lesz. A telepről jöttem velem is nyolcas, hanem testvérek között is legalább nyolcvan-nyolcas. Kipattant küllői kuszáltan me-redeznek megcsúfolt keretükből. Kormánya csálára áll, váza is girbe-görbe.

— Eleget hurcolt engem, most én cipelem kicsikét — kom ebben a nagy

Karambol

mondja kényszeredetten mosollyal a kékruhás, amikor hozzánk ér, és óvatosan nekitámasztja a roncsot az egyik akácfa felé. — Karambol? — kíváncsiskodik az egyik várótársam. — Olyasféle. Zetorral... — Akkor hát elég szerencsésen megúsztam. — Meg hát, hiszen nem is voltam rajta. Mintha megéreztem volna, hogy baj lesz. A telepről jöttem velem is nyolcas, hanem testvérek között is legalább nyolcvan-nyolcas. Kipattant küllői kuszáltan me-redeznek megcsúfolt keretükből. Kormánya csálára áll, váza is girbe-görbe. — Eleget hurcolt engem, most én cipelem kicsikét — kom ebben a nagy

ből kerül elő a leszakadt csengővel együtt.

— Minden megvan — büszkélkedik aztán — nem itt van a hiba. Hanem a brin-gával. A Zetoroszaki nem is nagyon lármázott, hanem azon nyomban felkínált ötven forintot. Mondtam neki, hogy tiszter annyit is kevés lesz. Tavaly vettem a géphez új pedált, aztán itt van ni, az is kampez. — Könyökével az élettelenül lógó pedálok felé bök. — Mit szól majd otthon az asszony? — rosszmájuskodik valaki a kis csoportból. — Haj-haj, csak otthon ne lenne a világon! — sóhajt a kékbütyös és tefelső zsebéből előkotorja és mutatja a lokáról a verítéket. Aztán nyögve a vállreflektor domború lára emeli a roncsot, és lassan, kissé imból a dinamó egyik bolygva indul vele hazafelé. Magyar László

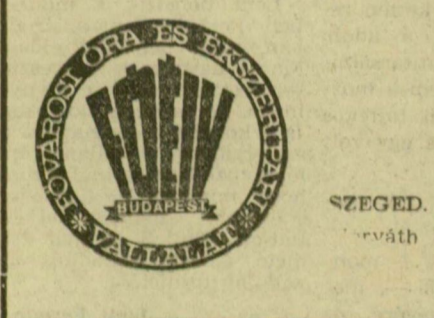
Ékszerjavítás

hozott anyagból

Ékszerkészítés,

monogramkészítés, vésés
GÁZONGYŰJTŐ TÖLTÉS,
drágakő vésés, óratok javítás.

ÓZSÚT TÁRGYAK JAVÍTÁSA!

SZEGED.
Várh Mihály u. 7. sz.
S 105 704